

maar hij voegt er aan toe: „kurze Zeit nachher hatte sich unser Vaterland verengt, und die Nation wollte nichts von uns wissen”. Geen wonder dat hij zijn leven lang zeer gevoelig was voor „the slightest hint of antisemitism”, zoals Jones schrijft.

Heeft het zin een wetenschappelijk systeem te benaderen met behulp van gegevens over het privé leven van de onderzoeker? Dreigt hier niet het gevaar van een psychologistische reductie?

Deze benadering vanuit biografische gegevens is wat de psychoanalyse betreft van het grootste belang gebleken, vooral door het werk van Jones. De psychoanalyse is voor een belangrijk deel het antwoord op een bepaalde individuele biografie. Niet het minst om het feit dat door Freud de intimiteit van eigen psychisch leven als „materiaal” gebruikt werd voor zijn wetenschappelijk onderzoek. Bovendien is de psychoanalyse een therapeutisch systeem geworden, waarin de psychologie van de therapeut zelf zo’n belangrijke rol speelt. In het algemeen zal de wetenschappelijke onderzoeker, in tegenstelling tot de kunstenaar, eigen intieme subjectiviteit op maximale distantie van zijn werk houden. Het is de grootheid van Freud om deze distantie minimaal te maken, met behoud van het streven naar algemene geldigheid. Zodra de intimiteit in het privé leven aan de orde komt, zullen ook invloeden van de omgevende collectiviteit naar voren komen.

Freud zelf is opvallend royaal in het toeschrijven van bepaalde visies aan anderen. De oorsprong der psychoanalyse schrijft hij toe aan Breuer, de bisexualiteit heeft volgens hem Fliess ontdekt, de droomduiding leerde hij van een ingenieur Poppen, de techniek der vrije associatie heeft hij gevonden bij Börne en Schiller. Over de veelal onbewuste beïnvloeding van Freud door Duitse filosofen als Leibniz, Herbart, Schelling, Schopenhauer, Nietzsche, von Hartmann e.a. is reeds veel geschreven.

In het eerste hoofdstuk van zijn „Die Struktur der psychoanalytischen Theorie” schrijft David Rapaport o.a. over de invloeden van het milieu op de psychoanalytische gedachtengang. Rapaport noemt de ervaringen in de neurologische kliniek en het laboratorium, de colleges van Brentano, de therapeutische ervaringen met neurotici, de studie van de evolutie-theorie van Darwin en de literaire belangstelling. Daarnaast schrijft hij over de invloed van de joodse traditie het volgende: „Es ist durchaus möglich, dasz vieles von dem, was wir Freuds literarischem Interesse zuschreiben, aus den Traditionen